

871

DISPUTATIO IURIDICA
DE

Iure Venandi.

DIVINI NUMINIS
AVSPICIO, AC PERMISSV

AMPLISSIMI ORDINIS IURIDICI, in Archiducali Friburgensium Academia publicè proposita.

Quæ

PRAESIDE,

EXCELLENTISSIMO I. V.

DOCTORE SIGISMUNDO VVITTM,
Imperialium Institutionum Professore.

Respondente.

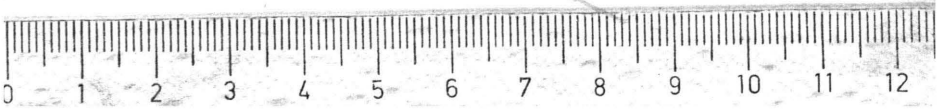
GVLIELMO HAGERO VBER-
lingensi Acroniano LL. Studiofo

Habebitur horis & loco consuetis, 28.

Iunij Anno redemptoris M. DCII.

FRIBV RGI BRISGOIAE,

Excudebat MARTINVS BÖCKLERVS.

CLARISSIMO AC
CONSULTISSIMO VIRO DO-
MINO GALLO HAGERO I. V. DOCTO-
ri, Serenissimæ domus Austriacæ &c,
Consiliario, parenti suo summa
obseruantia colendo.

NEC NON

EXCELLENTISSIMIS VI-
RIS AC DOMINIS GALLO MULLERO,
& Matthiæ Meher, ac Ioanni Iacobo Kant,
I. V. Doctoribus, affinibus suis
vnicè obseruandis.

Hanc de venatione disputationem in de-
bitæ obedientiæ, gratique animi sig-
num, & studiorum tyrocinium con-
secrat.

Guilielmus Hagerus Vberling.
Respondens.

AD ORNATISS. IUVENEM
GVILIELMVM HAGERVM, GER-
MANVM SVVM VNICE CHARVM, HA-
RVMQVE THESIVM PROPVGNATOREM.

ERMITTAS *aliis venari monti-
bus apros,
Sectari damas, fulmineosq; suos.
Tu silvas Themidis, saltus agrosq; pererrans,
Secteris leges: Iura sacrata patrum.
Sapè etenim varios suadens fortuna labores,
Venanti spondet pinguis fronte bona:
Blanda sed incertos spe tandem lactat inani,
Rete ad lustra ferunt, rete domum referunt.
Nostra sed alma Themis nequaquam ludit
amantem,
Nonequidem donat fulua talenta Mida,
Nomen at aeternum, meritos largitur honores,
Et quæ celsa probant numina, dona litat.
Ergo age secteris leges, ac iura sequaris.
Venatu inuigilent sternere apros alij*

Gallus Hagerus
L.L. Studiosus.

DISPUTATIO IURIDICA.

DE
IVRE VENANDI.

Thesis prima.

VENATIONVM etsi plures sint species, nos tamen omisis alijs, tanquam illicitis, de saltuosa tantum & clamorosa agemus: quam definimus ius ordinatum ad persecutionē & captionem auium, piscium & aliarum ferarum bestiarum, in fundo tam alieno, quā proprio natura & de se licitum.

I I.

Quam quidem venationem non solum Laicis, sed & clericis, in propria etiā persona, causa necessitatis, absq; tamen cultus diuini neglectu, permissam esse astruimus.

Cap. cum Apostolus .s. Archidiaconi. de censib.

I I I.

Quod vsq; adeo verum, vt exceptio contra clericum, vel alterū, quod sit venator, obiecta, in meliorem partem, causa scil. licitæ recreationis, sit interpretanda.

Archidiaconus in cap. qui venatoribus 86. dist.

I V.

At vero principes variis ex causis venatio-

lem

nem in locis publicis iustè prohibere, Imperatoresq; illam suis Electoribus &c. in feudum concedere nemo facillè negabit.

Arg. l. 2. verb. nisi imperator vetet ff. de flum. cap. nemo retia. de pace tenenda. Potest enim princeps certis attribuire ex iusta causa, qua nullius sunt. §. singulorum instit. de rerum diuis. l. 1. ff. de acq. rer. domi.

V.

Immo & priuatis in proprijs fundis venatio non sine ratione interdicitur, modo eiusmodi prohibitioni subditi acquiescant, aut iustā urgentemq; ob causam acquiescere debeant.

Arg. cap. vn. verb. redditus piscationum. qua sint regal. cap. super §. praterea de verb. sign. L. si quisquam ff. de diuers. pres.

V I.

Quæstionis autem est, an princeps solum superior, an & inferior, ab eo iurisdictionē habens, venationē vetare possit? Et potest ad tempus aliquod ex causa iustis: Quin & perpetuo, si ius id præscriptione legitimā acquisierit.

Couar. cap. peccatum part. 2. §. 8. nu. 1. sub. fin.

V I I.

Hinc à principibus & nobilibus causam & titulos conquisitæ, legitimā præscriptione & consuetudine inveteratâ, seruitutis in proprijs priuatisq; locis venandi exigere, inane est.

Arg. L. si quis diuturno in prin. ff. si seruit. vend.

I I X.

Quin in iure venandi molestati in rem confessoria actione causam tueri possunt. A. neq;

dominus siluæ venatoriæ suo facto id ius deteriorare. B. multo minus siluam potest excindere. C.

*A. L. 2. & d. L. si quis diuturno ff. si seruit. vind. B. arg. L. 6. §. ult. ff. eod. L. seruitutes 20. §. 4. ff. de seruitutib. urbanor. C. arg. L. 6. & 7. C. de seruit. tex. in L. 3. §. re-
ficere ff. de itinere & act. priu.*

X.

Licet tamen ei ligna cædere, arboresq; ad vsum ædificij, vel aliam necessitatem lucri sui gratiâ alijs vendere: A. vt & glandes legere. B. dumodo seruituti iuris venandi non officiat.

A. L. ex silua cum LL. seqq. ff. de vsum. B. L. silua cadua §. glans. ff. de verb. signi.

X.

De tempore præscriptionis iuris venandi non conuenit inter Doctores: Nobis illa magis arridet opinio, quæ illud, vt & alia prædiorum iura, si adsit titulus longo; sin minus longissimo tempore præscribi putat.

L. fin. in fin. C. de long. temp. præf. L. omnes C. de præf. 30. annorum.

X I.

Sed quid si vasallus contra vasallum, puta nobilis contra nobilem, ius venandi in feudum legitime præscribat, teneturne Imperator, seu alius tanquam dominus directus vasallum præscribentem agnoscere, in feudoq; iuris venandi investire? Negatiuæ astipulamur.

Quia dominus neminem tenetur inuitus recipere in vasallum. Couar. cap. possessor. 2. par. §. 2. num. 6.

XII.

Sed ambigitur, an dominus concedens vassallo ius venandi alienum in feudum, obligetur de euictione? & eum obligari, modo vassallus ignoranter ius illud alienum in feudum acceperit, non dubitamus.

Cap. vn. si vassal. de feud. ab aliq. interp. fuerit.

XIII.

Quod si ius venandi à principe duobus diuersis temporibus, vno eodemq; in loco in feudum concedatur, ac posterior prius in possessionem veniat, vter illorum præferendus? priorem præferri austruimus.

Nam prima principis concessio praualet posteriori L. pradia. C. de locat. prad. civil. Geil. lib. 2. obs. 55.

XIV.

At vero cum seruitus iuris venandi possit probari per testes, etiam singulares de actibus possessorijs deponentes. A. Quæritur quid iuris, quando actor & reus, vterq; simul ad iudiciū prouocans, æqualiter probarit de eiusmodi seruitutis possessione, ita vt per omnia probationes omnino sint pares? Nobis Bartoli arri det sententia, possessionem vtriq; pro dimidiâ parte, pro indiuiso adiudicantis. B.

A. per L. qui sententiam, ibi, in vnum conspirantes. C. de pænis. B. in L. si duo ff. vti possidetis. nu. 4. arg. L. cunctum 80. ff. de legatis. 3.

XV.

Cæterum licet non cuius competat ius ve-

nandi fundos tamen sepire, feras abigere iure nemo prohibetur: immò damnum agrorum dominis, etiam à feris bestijs, & canibus ad venatum ductis, illatum refarciendum esse ipsa æquitatis ratio postulat.

Arg. L. 2. §. fin. ff. ad L. 4q. §. 1. inst. si quad paup.

X V I.

Quin subditis apud superiorem de nimia ferarum copiâ damnoq; grauissimo cōquerentibus, si vassallus admonitiōe domini factâ, neq; numerum minuat, neq; de damno caueat, feudo posse priuari defendimus.

Quia re domini abutitur dum subditos feudi damnis immodicè afficit. Ergo de feudopellendus. l. si cum dotem §. si vero ff. solut mat L. si dominus ff. de his qui sui.

X V I I.

Sic columbas in subditorum & vicinorū satis damnum dantes, invitis subditis absq; peccato habere licet nemini.

Syluester. verb. restitutio. 3. q. 4. sub. fin.

X V I I I.

Sed grauiter controuersum est, an contra prohibitionē venantes capta faciant sua: & sua facere. A. (nisi ex eo quod propria sint alicuius interdicatur venatio) non dubitamus: etiamsi fructus loci in venatione consistat. B.

A. §. fera inst. de rer. diuis. usus etenim tantum venationis non acquisitio ferarū prohib. C. Medina. de rest. q. 12.

X I X.

Hinc ob feram captam capitis supplicium irrogare,

irrogare, crudele est & immane. A. Quin tamē
in pœnam transgressionis venantibus capta au-
ferri. B. Et consueti id facere & cōtumaces, pro
transgressionis qualitate, pœna corporali af-
fici possint, non negamus. C.

*A. arg. Nouell. 134. cap. 13. facit L. hodie l. respiciendū ff.
de panis B. Couar. cap peccatum nu. 2. & 4 part. 2. §. 8.*

C. l. 1. c. de superexacti. lib. 10.

X X.

Et quidem contra domini voluntatem ve-
nans, actione iniuriarum, A. & ad æstimationē
damni per venationē in fructibus etiam & sege-
tibus illati domino loci tenebitur. B.

*A. L. 3. §. plane ff. de acq. rer. dom. L. diuus. ff. de ser-
uit rust. L. iniuria. ff. de iniuriis. B. arg l. 2. ff. de l. Aquil.*

X X I.

In quā etiam æstimatione habenda est ratio
animalium, quæ iuxta tempus & locū certa im-
minebant, & quæ dominus per apprehensio-
nem sua fecisset.

per L. ait lex infim. cum l. seq. ff. ad L. Aquil.

X X I I.

Illud tamen prætermittendum non est, furti
culpam illos contrahere, qui feras viuariis & le-
porarijs inclusas, quiq; pisces in piscinis aut sta-
gnis repositos capiunt & tollunt.

*L. 3. §. item feras ff. de acq. rer. dom. L. v. usufructuar. un.
§. si in uiuarijs ff. de usufruct.*

X X I I I.

Sed queritur si auem aut aliud animal, quod
miluus, lupus, aut canis auferat, tantius de ore

milui furrapiat, an priori domino restituere teneatur? Et respondetur eum teneri. A. Sicuti & accipitrem aut falconem cum sonaleis pedibus iunctis inuentum.

A. tex. in L. Pomponius. in fin. ff. d. acq. rer. dom. B. per L. falsus. §. si iactum ff. de furtis.

X X I V.

Quid si occasione v. g. mali cibi falco interierit? in æstimationem falconis condemnabitur rusticus, & actio in factum contra eum proponetur.

L. qua actione. §. Celsus ff. ad L. Aquil.

X X V.

Antiqua, & celebris est controuersia, an fera vulnerata sit vulnerantis, an vero capientis? Nos posterius de iure tanquam verius affirmare non erubescimus.

L. naturalem. §. illud quasitum ff. de acq. rer. dom.

X X V I.

Licet in multis Germaniæ partibus receptum sit, vt feram globo ictam & vulneratam fugientem extra proprium saltum 24. horis vno cursu non intermisso persequi, & in alieno capere liceat.

Georg. Mor. tract. de iure venandi. l. p. 11 18. cap. 8.

X X V I I.

Vsufuctuarius cui infundo relictus vsusfructus, venari in eodem probè potest, & animal quod cæperit suum facit.

L. usu.

L. usufructuarium L. item si fundi §. aucupiorum. ff. de usufructu.

XXVIII.

Quid si fundus habens piscinas vendatur? pisces emptoris sunt, A. nisi custodia tantum causa in piscinam sint coniecti. B.

A. *Quia pars fundi & inter immobilia censentur. facit. L. fundi. §. Labeo ff. de act. empt. B. L. lines seu ut alij funes ff. eod.*

XXIX.

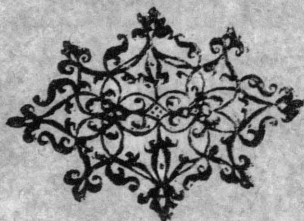
Coronidis loco sit, principes comites, &c. in iure venandi turbatos, aut eo uti prohibitos captis pignoribus, uti interdicto uti possidetis ex constitutione Imperij de pignorationibus rectè agere posse, modo tam pignoratus, quam pignurator immediatè Imperio subiectus sit.

Ordinat. camerap. 2. tit. 22. Geil. lib. 1. observ. 8.

XXX.

At quid, pignorado in iure venandi, licet nerursus repignore? Et non licere asserimus.

Quia pignoratus via iuris non facti ius suum & possessionem tueri debet text. in L. extat. ff. quod metus causa.

ERV DITO AC PERDOCTO
DOMINO GVILIELMO HAGERO
DISPV TATIONIS PROPOSITAE RESPON-
DENTI AMICO SVO INTEGERRIMO.

S VNT qui libatis ne primo à limine Musis,
Audent, euentu spem decipiente, subinde
Legifera Themidos studio se credere, fulti
Dadaleis pennis, ruit hinc variabile vulgus
In vitium, furiasq, hinc leges iuraq, cessant.
Tu contra Eloquij campos, Sophiae recessus
Emensus, pelagus legum tum deniq, adisti,
Ac ubi luridicas magno conamine leges
Sape reuoluisses, ne nobile mentis acumen
Ignotum fieret, virtusq, indita maneret,
Te specimen praebere palam bene temporis acti
Fas fuit, atq, agiles sensus sic rite colendo,
Dignos laude viros in praelia digna vocare.
Eta igitur, Guilielme, animos te concipe dignos
Ingenijq, tuus quoq, vocat inclytus ardor
Isælix, telus, Doctorum & tela retorque
Eximius: non parua manent hanc premia laudem.
Perge alacris, iuris pelago decurre patenti
Dum tandem varijs defuncta carina procellis
Ad portum appellat, factoque hic sine quiescat,
Donec supremâ cingantur tempora lauro.

M. Ioan. Fridericus Dempflin.
L L. Studiosus.

F I N I S.